

ODEBR . 1017 z Moskwy

aa KP
4675
2

L dz st 2325 No 2583 w 912 22 / 8 2 r 15 .

Mpscou seulement pour Markos SAPIEHA .

Polexterne WARSZAWA . DEKLARACJA PRZEWODNICZĄCEGO DELEGACJI POLSKIEJ , ODCZY
TANA NA DRUGIM POSIEDZENIU DELEGACJI POKOJOWEJ DNIA 19 bm.

Delegacja Rzeczypospolitej polskiej przybyła do Mińska , aby ustalić warunki rozejmu i podstawy sprawiedliwego pokoju , któryby zakończył wiekową walkę polsko - rosyjską , walkę w jaką wtrąciły oba narody zaborczej carskiej władz naród polski nie chciał i nie rozpoczął pierwszy wojny z rosyjską socjalistyczną federacyjną republiką rząd wojna ta została Polsce narzucona gdy rząd sowiecki zajmując w końcu roku 1918 ziemie Litwy i Białej Rusi , narzuciłszy i ustrój sowiecki skierował swe wojska ku terytorjum etnograficzne Polski ku zwyższanym zamiarem w marszu na Warszawę z widocznym celem ... demokratycznym ustroju Rzeczypospolitej polskiej zapowiedzenia również i w Polsce wobec woli jej ludności rządu sowieckim . Rzeczpospolita polska zagrożona w swej świeżo wywalczonej wolności i samodzielności , powstała jako młode państwo w wyniku wojny zwycięstw a sprzymierzonych państw zachodnich . W pierwszych chwilach swego niepodległego istnienia odeprzeć musiała niezasadniony narazą rządu sowieckiego i w ten sposób rozpoczęła się wojna polsko - sowiecka , odpierając armje sowieckie na wschód . Wojska polskie zajmowały stopniowo ziemie , które niegdyś były związane z Rzeczpospolitą Polską . Na ziemie te wracały nasze wojska nie w imię hasła zaborczych , lecz w imię wolności swobodnego decydowania narodów o swym losie , a następnie zostały wcielone do Rzeczypospolitej Polskiej . Polska miała zatem historyczne prawa fizyczne możliwości mieć tych ziem w znacznej części . Polska w tysiącnych deputacjach i prośbach zaopatrzonych krokami tysięcy podpisów robotników polskich i białoruskich tem... stanowczo się domagała . Naczelny wódz wojsk polskich , Józef Piłsudski w uroczystym ogłosił manifest , zapowiadający , że ludność Wielkiego Księstwa Litewskiego sama rozstrzygnie o swym losie w myśl tego na najbardziej demokratycznych branie przedstawicielstwo tych ziem zdecydować miało o ich dalszym losie . Gdy jednak w grudniu 1919 rząd rosyjski socjalistyczno federacyjnej republiki propozycją regulowania spornych kwestyj etnograficznych

i granicznych. Rzeczpospolita polska odłożyła przeprowadzenie wyborów aż do uprzedniego ustalenia postaw pokojowego porozumienia z ludem rosyjskim. W tym samym czasie Rząd Polski dał również dowód braku wszelkich imperjalistycznych tendencji, gdy w jesieni 1919 r. Polska spiesząc z pomocą napadniętej Łotwie, uwolniła Dynaburg i Latgalie i oddała je bez zastrzeżeń Rzeczypospolitej Łotwskiej. Zgodnie z powyższymi faktami Sejm Polski opracował warunki pokoju, które głosiły przekreślenie i przez Rosję i przez Polskę całej brzemiennej w tyle krwawych walk bezlitosnych prześladowań przeszłości wyrzeczenie się przez Rosję krwawego spadku carskich zaborów Polsce a oparcie państwowej przynależności Białej Rusi, Litwy i Ukrainy na swobodnie wyrażonej woli miejscowej ludności. Gdy nadzieje pokojowe polskie się nie ziściły i wojska polskie przybyły na Ukrainę, Polska w myśl stałych swych zasad uznała prawo narodu do niepodległości i dała mu zapewnienie zupełne swobodnego rozstrzygnięcia o swej państwowej przyszłości. Te fakty historyczne, które mamy za sobą wskazują jasno że stosunki Rzeczypospolitej Polskiej co do innych narodów opierały się na zasadzie uznania prawa każdego narodu do wolności i swobodnego demokratycznego rozstrzygnięcia o swym losie, oraz takiego kształtowania swego wewnętrznego ustroju, jak odpowiada prawdziwej woli narodu, wyrażonej przez większość. Takie zasady polityczne wskazał narodowi polskiemu kilkakrotnie Sejm Rzeczypospolitej, wybrany na podstawie powszechnych, równych bezpośrednich, tajnych i proporcjonalnych bez różnicy płci wyborów. Sejm ten w przeważnej części złożony z chłopów polskich i robotników, który demokratyczny swój charakter zadokumentował najlepiej przeprowadzeniem ustawy o reformie rolnej i ustawie o 8 - o godzinnym dniu roboczym, w tym samym demokratycznym sensie pojmując zewnętrznie politykę polską, już na początku 1919 r. uchwalił publicznie oświadczenie, że Polska prowadzi wojnę wyłącznie obronną dla zabezpieczenia swojej wolności i swych granic. W stosunku do sąsiadów uznaje pełne prawo samostanowienia o swym losie w stosunku do ziem czysto rosyjskich Rzeczpospolita Polska nie mogła sto-

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

/ dalszy ciąg /

sować żadnego imperjalizmu , gdyż stopa żołnierza polskiego nie dotknęła nigdzie ziemi rdzennie rosyjskiej , a rząd rosyjskiej socjalistycznej federacyjnej republiki rad nie czuje się chyba pewnym spadkobiercą grabieży popełnionych przez rząd carski na ziemiach Litewskiej , Biało - Rusko Ukraińskich. Przy dokonywaniu do rozbioru Polski śmieszniej postąpił rząd rosyjskiej socjalistycznej federacyjnej republiki rad , która korzystając z chwilowego osłabienia Polski , powtórnie pchnął swe wojska na jej terytorjum , wtargnął głęboko w ziemie niezaprzeczalnie etnograficznie polskie , sięga nawet po Warszawę , rozszerza równocześnie manifesty i odezwy zapowiadające zaprowadzenie w Polsce systemu sowieckiego , który ludność polska stanowczo odrzuca , co więcej , urzędnicy rządu sowieckiego starają się wbrew woli ludności na ziemiach polskich ustroj sowiecki realizować pod osłoną bagnatów czerwonej armji. Mówi to wszystko niezależnie od gminnych kolei nierozstrzygniętej dotąd wojny . Rząd polski i nadal pragnie szczerze pokoju z Rosyjską socjalistyczną Federacyjną Republiką Rad , pokój ten bowiem leży w interesie obu narodów i całej ludzkości wyczerpanej długotrwałą wojną , pokój ten będzie możliwy i trwały , gdy będzie pokojem sprawiedliwym i wynikającym ze szczerego porozumienia obu narodów przy wzajemnem uwzględnieniu uzasadnionych interesów politycznych i gospodarczych tak ureguluje stosunki , aby nosiły one charakter trwały i zadawalający obie strony wzajemnie . Szczere porozumienie będzie najlepszą i jedyną prawdziwą gwarancją pokojowego współżycia narodu polskiego z jego wschodnimi sąsiadami całkowita nietykalność suwerenności i niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej w granicach niezbędnych dla jej gospodarczego i politycznego rozwoju , absolutne niemieszanie się w jej sprawy wewnętrzne - oto zasadnicze warunki naszego pokojowego współżycia . Na przyszłość Polska ze swej strony nie zamierza bynajmniej mieszać się do spraw wewnętrznych innych narodów i państw , uznając w pełni zasadę , że każdy naród ma prawo rządzić się wedle swej woli w radzie że zasady te znajdują pełne i szczere zrozumienie u delegacji Rosyjskiej Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Rad i ze zrozumienia tego wyniknie trwały sprawiedliwy demokratyczny pokój dla dobra obu narodów . Delegacja Rzeczy-

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

/ dalszy ciąg /

- 4 -

pospolitej polskiej przystępuje do obrad nad warunkami rozejmu i podsta-
wami pokoju .

Vingt Août .

Dąbski .

Numero trois .

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 4675 dnia 3/IX 1920r.
złącz. Wydział

175

74